

Proposition 9: Ändringar i det politiska programmet

Proposition 9: Ändringar i det politiska programmet

Föräldraförsäkringsdagar

Uttaget av föräldraförsäkringen skiljer stort mellan könen vilket får långvariga konsekvenser för lön, karriärmöjligheter och pension. Ett 'jämfäst' uttag av föräldraförsäkringen definieras i statistiken som att olikkönade par tar ut minst 40/60 procent av dagarna vardera i föräldraförsäkringen. 2024 tog män över lag ut cirka 22 procent av dagarna.

Ordet "jämfästhet" avser förhållandet mellan kvinnor och män. I vissa sammanhang betyder jämfästhet att det är exakt 50/50 fördelning mellan kvinnor och män men i statistiken är det vanligt att något anses vara jämfäst om minst 40 procent utgörs av kvinnor eller män.

Saco studentråd anser idag att föräldraförsäkringen ska vara uppdelad i tre lika stora delar och att en tredjedel av dagarna är reserverad för vardera förälder och att den sista tredjedelen får disponeras fritt mellan dem.

Styrelsen föreslår en uppdaterad formulering som innebär att Saco studentråd vill se en än mer jämfäst föräldraförsäkring men som alltjämt ger visst utrymme för vårdnadshavarna att fördela föräldraledighetsdagarna på ett sätt som passar deras individuella förutsättningar.

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse

Idag har båda föräldrar rätt till tio dagars samtidig ledighet med tillfällig föräldrapenning i samband med ett barns födelse. Samtidigt finns det en förhäskande norm och förväntan att kvinnor ska ta huvudansvaret för ett nyfött barn.

Därför anser styrelsen att ett utökande av de tillfälliga föräldraledighetsdagarna för båda vårdnadshavarna i samband med ett barns födelse skulle ha potential att förbättra jämfästheten i föräldraledighetssystemet. Om arbetsgivarens förväntan är att föräldrar, oavsett kön, är lediga i samband med ett barns födelse skulle det sänka den personliga risken för män att vara föräldralediga samt förbättra mäns kontakt med sina nyfödda barn vilket i förlängningen skulle jämna ut skillnader mellan män och kvinnor.

Tillgänglighet utanför arbetstid

Många arbetsgivare förväntar sig idag att deras anställda ska vara tillgängliga så gott som dygnet runt. Vissa arbetsgivare ser det som att

deras anställda ska vara tillgängliga för att börja jobba när som helst på förfrågan medan andra ser det som att de inte ska jobba utan bara svara på mejl eller ta jobbsamtal på sin fritid utan att de inser att det utgör arbete.

Det finns såklart jobb och situationer som kräver att arbetstagaren är tillgänglig utanför ordinarie arbetstid men det är något som arbetstagaren bör få ersättning för.

EU-kommissionen har för avsikt att lagstifta om ett förtydligande av rättigheten att inte utan ersättning behöva vara tillgänglig för arbetsgivaren på sin fritid. På svensk arbetsmarknad regleras de flesta arbetsvillkor genom kollektivavtal i stället för genom lag.

I Saco studentråds politiska program står idag att tillgänglighet utanför arbetstid och ersättning för tillgängligheten ska framgå i en policy som arbetsgivaren tar fram. Policyer medför ett svagt skydd för arbetstagarna och de kan lätt ändras eller ignoreras av arbetsgivaren. Arbetsförhållandena såsom tillgänglighet och ersättning bör i stället regleras i kollektivavtal eller anställningsavtal.

Styrelsen föreslår kongressen besluta:

att "föräldraförsäkringen ska vara tredelad där en tredjedel reserveras för vardera vårdnadshavaren och en tredjedel disponeras fritt"

i det politiska programmet ändras till

"föräldraförsäkringen ska vara tredelad, 40 procent av dagarna reserveras för vardera vårdnadshavare och resterande 20 procent får disponeras fritt."

att "vårdnadshavare ska ha rätt till 25 dagars tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse"

läggs till i det politiska programmet under rubrikerna *Efter studierna – Arbetsmiljö & arbetsvillkor*.

att "arbetsgivare ska ha en policy för vad som gäller för arbete och tillgänglighet utanför arbetstid där ersättning för tillgänglighet ska framgå"

i det politiska programmet ändras till

”krav på arbetstagares tillgänglighet och ersättning för det ska framgå i kollektivavtal eller anställningsavtal.”